

Poetický pohled na svět

Potřebujeme ho jako sůl. Lidé vždy takový pohled potřebovali, a to i v dobách zdánlivě poklidných, jakým byl závěr devatenáctého století či první roky toho dvacátého. Jaká to byla léta? Výstava, kterou můžeme navštívit v Galerii České spořitelny v Rytířské ulici, nám tuto dobu přiblíží z té přívětivé stránky.

Představuje tu díla českých malířů, osobností této doby, jako byli Alois Kalvoda, Josef Ullmann, Stanislav Lolek, Jakub Obrovský a dalších umělců, jejichž díla má Česká spořitelna ve svých sbírkách. Jde převážně o zobrazení české krajiny, její přírody, někdy hostící skupinky výletníků, jindy s výjevy pasoucích se ovcí, vždy však vzbuzující pocity krásy a poklidu.

Co k takovému vyjádření tehdy umělec vedlo? Kurátorka výstavy, Duňa Panenková, ke svému výběru říká: „Malíři, jejichž díla vystavujeme, se narodili pár let od sebe, nejstarší Ferdinand Engelmüller byl ročník 1867, nejmladší Jakub Obrovský pak 1882. Doba, kterou žili, nebyla selankou, jak se dnes naivně vzpomíná. V Evropě se bojovalo jak u Hradce Králové, tak u Paříže, Itálii táhl Garibaldi. Bližší se konec století, což u některých lidí vyvolávalo melancholii a strach a v překotném lidském konání hledali symboly zmaru. Rostla města, vznikala a rychle se rozvíjel průmysl, dramaticky se měnila sociální struktura států a umělci – spisovatelé a básníci a souběžně malíři a sochaři na vše reagovali. Ti odvážní volili postupně nové směry, které ve 20. století ukončily vládu historismu. Byli tu však i ti, kteří hledali stabilitu. Reagovali na impresionismus, někteří z nich se dostali do nového proudu vznikající secese, poslední dokonce historismu, která pak formovala nejen malířství, ale odrazila se i v architektuře.“

Atmosféru neklidné doby můžeme ve vystavených obrazech vycítit, přestože výjevy na nich jsou poetické. Možná však jsou právě takové, že malíři, kteří je tvořili, tušili, že jimi zobrazovaná idyla brzy vezme za své. Stalo se tak v roce 1914, vypuknutím první světové války. Díla, se kterými se tu seznamujeme, vznikala na samém začátku 20. století, kdy většina obyvatelstva stále žila na venkově, ale krajina byla zároveň i nosné téma v umění.

V prostoru galerie vynikají na čelní stěně rozměrné práce Františka Jakuba *Píseň přírody*, *Jaro a Vinobraní*. Je na nich patrná škola Vojtěcha Hynaise, u něhož Jakub studoval na pražské Akademii. Věnoval se převážně alegorické malbě a v tomto stylu jsou i jeho další výrazná díla. Můžeme je vidět také například v dnešní budově Městského úřadu Prahy 2 na Vinohradech, dříve prezidia Městské spořitelny. František Jakub byl ve své době velmi uznávaným umělcem s úspěchy na výstavách doma i v Evropě.

Dalším dílem, které zaujme na první pohled, je *Večerní krajina s břizou*, práce Ferdinanda Engelmüllera. Umění zachytit ná-

Ovce na pastvě, Stanislav Lolek

Na květnici, Jakub Obrovský

ladu, kouzelný okamžik rozhraní soumraku a temného šera, postihnout duši krajiny, se naučil u Julia Mařáka, u nějž na Akademii studoval. Později se zdokonalil studiem

v Německu i Francii, v roce 1908 byl jmenován členem pařížské Union internationale des Beaux Arts. Pak vedl svoji vlastní malířskou školu v Loretánské ulici a vystudovala u něj řada významných českých krajinářů.

Asi nejpočetněji je na výstavě zastoupen Josef Ullmann, opět žák Mařákův, studoval i u Maxmiliána Pirnera. Jeho vesnické motivy – *Mlýn*, *Náves*, *Staré Strání*, *Chalupy u rybníka* jsou impresionisticky laděné, nebo odrážející se ve vodě, přívětivé světlé i krajina tvoří harmonický celek.

Zajímavou postavou je i Stanislav Lolek, původně student lesnictví a kreslení lesních map, který se vypracoval k osobitému stylu opět u Mařáka na Akademii a na zahraniční studijní cestě, kterou podnikl spolu s Antonínem Slavičkem. Nejprve do Paříže, sám pak putoval přes Belgii a Německo do

Dalmácie a zpět na rodnou Moravu, kde žil a tvořil. I jeho dílo ovlivnil impresionismus a také secese. Znáám byl zejména jako specialista na zvířecí motivy – byl vášnivým lovcem. Snad neznámějšími jeho kresbami se staly ilustrace, které doprovázejí Těsnohlídkovu Lišku Bystroušku, která inspirovala Leoše Janáčka k napsání stejnojmenné opery.

Výstava připomene zajímavými díly také autory, jako byli Alois Kalvoda či Jakub Obrovský a Hugo Boettinger. Mnohé z prací, zde aktuálně vystavené, byly pro tuto příležitost a pro další zachování nově restaurovány.

Galerie České spořitelny do 31. 12. 2024, vstup volný

Martina Fialková

Fotografka, která se miluje toulat

Libuše Jarcovjáková zaznamenává svůj život již od mládí. Momenty, které přináší, jsou plné přirozenosti a intimity. Neukazuje jen své oko, ale i sebe samu. Možná právě i díky tomuto o ní pořádně slyšíme až dnes. Retrospektivu této, de facto nedávno objevené osobnosti české fotografie, přináší Národní galerie.

Od začátku byla její cesta velmi barvitá, i když fotografie Libuše Jarcovjákové často dokumentují šedé období, ať už osobní nebo dobové. Opakované nepřijetí na studium fotografie, nešťastné lásky, potyčky s režimem nebo dobývání fotografické půdy. Vše dokumentovala, fotila malé obyčejné chvíle, rodinné slávy, noční zábavy, toulání po městě i své vlastní tělo. Je patrné, že je pro ni fotografování naprosto přirozená součást života, která jí pomáhá lépe pochopit dění kolem sebe.

Retrospektivní výstava ve Veletržním paláci NG, nesoucí autorčino jméno, představuje průřez tvorbou ruku v ruce s jejím životem. K vidění jsou fotografie z klíčových období, začátky, první velké úspěchy i známé fotografie undergroundového prostředí.

Výstavě dala podobu kurátorka Lucie Černá ve spolupráci se samotnou autorkou. K vystavování fotografií bylo přistoupeno se stejnou něžností s jakou byly foceny. Originální nápady i hravé potisky stěn snímků skvěle podpořily a dokreslily jejich atmosféru. Mnoho fotografií je také doplněno o krátké texty, které nám dokresluji záběry a seznamují nás s charaktery, které jsou schované za portréty. Zajímavé si kurátorka hrála i se světlem a nebála se k černobílým fotografiím přistoupit se špetkou barvy. K vidění je tvorba i novodobější, barevná, ve které autorka představuje cestu k vlastnímu pochopení nebo série fotografií pro Národní divadlo.

Expozici lze navštívit buď samostatně nebo v rámci komentovaných prohlídek vy-

Autoportrét, Berlín, 1985

psaných na webových stránkách Národní galerie. Za pozornost rozhodně stojí i dokumentární film s názvem *Ještě nejsem, kým chci být*, režisérky Kláry Tasovské, který je aktuálně v kinech. Je vytvořen pouze z fotografií autorky a doplňn o vlastní komentáře, které jsou plné přesnosti i poetiky.

Libuše Jarcovjáková, Veletržní palác (NG) až do 30. 3. 2025, út-ne 10.00–18.00.

Amelie Slavíková

PLACENÁ INZERCE

50% sleva na multifokální skla

Akce platí jen do konce listopadu, tak si ji nenechte utéct! Slevu lze uplatnit pouze při nákupu brýlových obrouček.

Optika Lentiamo
Křemencova 176/6,
110 00 Praha 1

Otevírací doba: Po - Pá: 10 - 18
+420 608 302 409
kremencova@lentiamo.cz

PLACENÁ INZERCE

KODL – TRADICE OD ROKU 1885

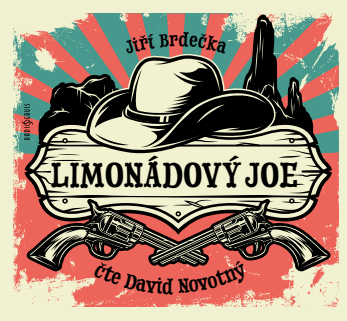
PŘEDAUKČNÍ VÝSTAVA 28.10.–23.11.

Aukce 24. 11. na Žofíně + online na artslimit.com

www.galeriekodl.cz

Tel. +420 602 117 440, Národní 7, Praha 1

Audioverze knižní předlohy slavného filmu

www.radioteka.cz

Pětatřicátníci

Jako malá holka jsem slova písně „Pětatřicátníci, hoši jako květ,“ vnímala jako text o všech fešáckých mužích daného věku. Posléze jsem logicky zjistila, že jde o oslavný song mířící na vojáky slavného Pětatřicátého pěšího pluku rakousko-uherské armády.

Navzdory tomu mi pojem pětatřicátníci pořád víc představuje nějaký symbol než c. a k. armádu. Takový až generační přelom. Okamžik, kdy třeba poprvé začínáme malinko uvažovat o stárnutí. Nebo přinejmenším o zrání.

Je to takový zlomový čas, který s sebou nese zvláštní dynamiku. Už třicet pět?! Člověk má v tom věku něco za sebou, ale zároveň pořád čelí otázkám, co ho čeká, co je pro něho důležité?

A podobně to máme i jako celá společnost, když si letos neseme do listopadových dní výročí pětatřiceti let od revolučních událostí roku osmdesát devět.

Už třicet pět?!

Uteklo to. Lidé jako pětatřicátníci jsou na jakémsi rozcestí, kdy jim dochází, že některé cíle možná nebudou a nemožno být dosaženy. Ale pořád je čas a energie věci měnit. Může to platit i pro naši historickou zralost. Něco prostě asi už nedáme, to jsme prošli, ale pořád můžeme držet směr a hlavu vztyčenou.

Výročí logicky vybízí k bilancování, sčítání dosavadních úspěchů a selhání, k diskusi o hodnotách, které nás vedou do budoucna. Každý svým úhlem pohledu.

Já jsem za sametový svátek ráda. Cítím potřebu ho oslavit, zapálit svíčku, připomenout si, že navzdory všemu žijeme v době, která je krásná.

Je samozřejmě zajímavé, jak výročí pětatřicet let – v životě i politice – vnímají různé generace. Pro děti a mladé je to stáří, historie srovnatelná s pravěkem. Jiní to zase berou jako metu dospělosti a zodpovědnosti, starší generace pak na pětatřicátníky hledí jako na mladíky, plné energie a entuziasmu. A na třicet pět let od revoluce koukají nevěřicně.

Fakt už je to tolik? Zda dokážeme vnímat i výročí listopadové změny jako čas plný energie a entuziasmu je asi na každém z nás, bez ohledu na generační příslušnost. Pětatřicátníci jsme od letošního listopadu prostě všichni. Ať je tedy listopad měsíc jako květ, se sametovou stužkou svobody kolem kréhkého stonku.

A užijme si oslav, abychom se nejen v listopadu cítili pořád jako pětatřicátníci, lidé jako květ.

JN

Hodinová věž je zpět

Rekonstrukce Průmyslového paláce na Výstavišti v Bubenči zdárně pokračuje.

Průmyslový palác byl postaven v roce 1891 pro Jubilejní zemskou výstavu. A stal se první montovanou ocelovo-skleněnou konstrukcí u nás. Dominantou stavby je tzv. Hodinová věž, stojící mezi dvěma křídly paláce. Právě ta se 15. října vrátila po dvou letech trvající rozsáhlé rekonstrukci zpět. V příštím roce se plánuje vsadit do věže hodinový stroj, dokončit zasklení a oplechování. Na věž se vrátí původní svatočlavisská koruna, která byla v únoru 1948 nahrazena rudou hvězdou.

Letos je v plánu dokončení střeš levého křídla a střední haly. Kompletní rekonstrukce – nutná jak kvůli stáří budovy, tak hlavně po požáru v roce 2008, při němž úplně vyhořelo levé křídlo – má být dokončena v červnu 2026.

PŘIPOMEŇME SI V LISTOPADU

- 2. 11. Památka zesnulých – lidové zvaná Dušičky
- 10. 11. 1994 do provozu byla uvedena trasa B 5 pražského metra z Nových Butovic do Zličína – **30 let**
- 12. 11. 1989 svatořečení Amonyž České – **35 let**
- 17. 11. 1989 studentská demonstrace na Národní třídě v Praze – **35 let**
- 19. 11. 1839 se narodil Emil Škoda, technik a podnikatel, zakladatel Škodových závodů v Plzni († 8. 8. 1900) – **185 let**

